

Eduskunnalle tiedottaminen / Neuvostoraportti / Ulkoasiainneuvosto Brysselissä 15.7.2025

Kokous

Ulkoasiainneuvosto Brysselissä 15.7.2025

Venäjän hyökkäyssodan osalta neuvostossa käytiin läpi työlinjat mm. pakotteiden, vaikuttamistyön, Ukrainan EU-jäsenyysneuvotteluiden sekä sotilaallisen ja muun tuen osalta. 18. pakotepaketti ei hyväksytty neuvostossa yhden jäsenmaan vastustuksen takia.

Lähi-itä-keskustelussa korostui Israel-Palestiina, Gazan katastrofaalinen humanitaarinen tilanne ja Iran.

Neuvostossa keskusteltiin Georgian yhä huonontuneesta tilanteesta ja EU:n keinoista puuttua siihen.

Komission esitystä Välimeren paktista pidettiin tervetulleena. Välimeren unionin roolia paktin keskeisenä toimeenpanijana painotettiin.

Ajankohtaisissa aiheissa keskusteltiin Somaliasta. Lisäksi KEVPJ Kallas briiffasi EU-Kiina-, EU-Japani- ja EU-CELAC-suhteista.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa

Ukrainan ulkoministeri Sybiha kertoi, että Venäjän tavoitteena on edetä taistelukentällä, viivästyttää pakotteiden asettamista sekä etäännyttää Yhdysvallat pyrkimyksistä edistää rauhanneuvotteluita. Ukrainalle keskeisin prioriteetti on ilmatorjunnan merkittävä kehittäminen kattamaan koko maan. Sybiha painotti, että Ukrainan, Moldovan ja Länsi-Balkanin maiden jäsenyysprosessien on perustuttava ansioihin eikä niitä tule estää poliittisista syistä.

EU:n korkea edustaja (KEVPJ) Kallas painotti, että 18. pakotepaketti tulisi saada hyväksyttyä mahdollisimman pian. Kallas vetosi jäsenmaihiin, jotta EU-jäsenyysprosessin kanssa päästäisiin eteenpäin. YK:n yleiskokouksen korkean tason viikko syyskuussa on tilaisuus EU:n vaikuttamistyölle kansainvälisten kumppaneiden suuntaan.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa korostettiin tarvetta jatkaa vahvaa tukea Ukrainalle eri työlinjoilla ja lisätä painetta Venäjää kohtaan. Ukrainan EU-jäsenyysprosessissa edistyminen nostettiin useassa puheenvuorossa esille. Pakotteiden osalta annettiin laaja tuki 18. pakotepaketin pikaiselle hyväksymiselle. Useat jäsenmaat korostivat, että 19. pakotepakettia tulisi alkaa valmistella päättäväisesti mahdollisimman pian.

Suomi ilmaisi tukensa EU:n vaikuttamistyölle. EU:n viestien tulee olla yhtenäisiä ja hyvin koordinoituja. 18. pakotepaketti tulisi hyväksyä pian, samoin öljyn hintakaton laskeminen. Pakotteet ovat rauhan instrumentti ja nopein keino päättää sota.

KEVPJ Kallas veti keskustelua yhteen todeten, että 19. pakotepaketesta tulee saada voimakas, mutta keskeistä on päästä sopuun ensin 18. paketista. Poliittista yhteisymmärrystä paketin hyväksymisestä ei saavutettu kokouksessa yhden jäsenmaan vastustuksen takia.

Lähi-idän tilanne

KEVPJ Kallas kertoi Israelin kanssa saavutetusta sopimuksesta Gazan humanitaarisen tilanteen helpottamiseksi. Sopimuksen toimeenpanoa on seurattava tarkasti. Kesäkuun Eurooppa-neuvoston toimeksiannon myötä jäsenmaille jaettiin inventaario liittyen EU-Israel assosiaatiosopimuksen ihmisoikeuksia koskevaan 2. artiklaan.

Kallas painotti Iranin tilanteen olevan hyvin hauras, vaikka Israelin ja Iranin tulitauko on toistaiseksi pitänyt. Iranin pitää päästää IAEA monitoroimaan tilannetta, tarvitaan kestävä ratkaisu ydinohjelmalle.

Komission edustaja kehotti jäsenmaita hyväksymään pakotteita väkivaltaisista siirtokuntalaisia kohtaan. Tulee varmistaa kansainvälisen humanitaarisen avun periaatteiden kunnioittaminen, pysyminen erillään Israelin Gaza Humanitarian Fundin (GHF) avunjakelusta ja YK-järjestelmän roolin tukeminen.

Jäsenvaltioiden keskustelussa kiitettiin sopimuksesta Israelin kanssa humanitaarisen avun toimitusten lisäämiseksi. Keskustelussa painotettiin, että sopimuksen toimeenpanoa tulee seurata tarkasti. Yksi jäsenmaa kertoi 28.–29.7. New Yorkissa järjestettävästä korkean tason konferenssista, jonka tavoitteena on edistää Palestiinan valtion tunnustamista.

Suomen puheenvuorossa kiitettiin KEVPJ Kallasia Israelin kanssa saavutetusta sopimuksesta ja korostettiin Israelin toimeenpanon monitoroinnin tärkeyttä. Lisäksi pyydettiin komission kirjallista vastausta yhdeksän jäsenmaan allekirjoittamaan kirjeeseen koskien ICJ:n neuvovaa lausuntoa siirtokuntatuotteiden kohtelusta.

KEVPJ Kallas antaa katsauksen Israelin toimista ministereille Gymnichissä 29.–30.8.

Georgia

KEVPJ Kallas kertoi Georgian huonontuneesta poliittisesta tilanteesta. EU on päättänyt viisumivapauden osittaisesta suspendoinnista diplomaatti- ja virkapassien haltijoilta. Ensi syksyn laajentumisraportti tulee heijastamaan huonontunutta tilannetta ja sisältämään selkeitä suosituksia. Georgia voi palata jäsenyyksille vain, jos se muuttaa suuntaansa.

Useat jäsenmaat esittivät kasvavan huolensa Georgian demokratian kaventumisesta. Osa jäsenmaista oli valmiina tarkastelemaan viisumivapauden väliaikaista suspendointia kaikilta passinhaltijoilta.

KEVPJ Kallas totesi, että Georgiasta tullaan keskustelemaan elokuuisessa Gymnich-kokouksessa.

Välimeri

KEVPJ Kallas alusti kertomalla 14.7. järjestetystä eteläisen naapuruston ministerikokouksesta. Komission edustaja peräänkuulutti kunnianhimoista Välimeri-paktia. Paktin tulee olla käytännönläheinen viitekehys, jonka puitteissa yhteistyötä voitaisiin parantaa.

Keskustelussa pidettiin komission esitystä Välimeren paktista tervetulleena. Välimeren unionin roolia paktin keskeisenä toimeenpanijana painotettiin. Puheenvuoroissa peräänkuulutettiin toimia yhteistyösektoreilla, jotka johtavat konkreettisiin tuloksiin.

Ajankohtaiset aiheet

KEVPJ Kallas nosti esille Somalian tilanteen. EU:n tuesta huolimatta haasteita on sekä valtion- että rauhanrakennuksessa. EU:n tuella on ollut merkittävä rooli viime vuosina, jatkossa tarvitaan kumppanuuksia.

KEVPJ Kallas kertoi heinäkuussa järjestettävästä EU-Kiina-huippukokouksesta, jossa on tavoitteena keskustella Venäjän hyökkäyssodasta, Lähi-idän tilanteesta sekä tarpeesta tukea kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää.

KEVPJ Kallas kertoi, että heinäkuussa järjestettävän EU-Japani-huippukokouksen keskeinen tavoite on alleviivata molemminpuolista tukea multilateralismille ja Ukrainalle, tuomita Venäjän hyökkäyssota sekä vahvistaa tukea sääntöpohjaiselle kansainväliselle kaupalle.

KEVPJ Kallas totesi marraskuussa Kolumbiassa järjestettävän EU-CELAC-huippukokouksen ensisijaisena tavoitteena olevan yhteistyön vahvistaminen Latinalaisen Amerikan ja Karibian maiden yhteisön kanssa.

Suomen edustajat

Valtiosihteeri Rajala, virkahenkilövaltuuskunta